

MEMÒRIA VIH/SIDA DE LES ILLES BALEARS

2012

Aquesta memòria recull informació sobre la situació epidemiològica, els programes i les activitats de prevenció, atenció sanitària i social i de coordinació i participació, relacionats amb el VIH, que es desenvolupen a les Illes Balears.

Elaboració

- Coordinació Autonòmica de Drogues i de l'Estratègia de la Sida. Direcció General de Salut Pública i Consum. Conselleria de Salut

Fonts d'informació

- Ajuntament de Palma (Àrea Delegada de Sanitat i Consum, Sexconsulta)
- ALAS (Associació de Lluita Antisida de les Illes Balears)
- Associació Siloé
- Centre penitenciari
- CEPCA (Centre d'Estudis i Prevenció d'Addiccions del Consell Insular d'Eivissa)
- Col·legi de Psicòlegs de les Illes Balears
- Conselleria de Benestar Social i Joventut. Consell Insular de Formentera
- Creu Roja
- Direcció General d'Immigració
- Direcció General de Salut Pública i Consum. Conselleria de Salut (Coordinació Autonòmica de Drogues i de l'Estratègia de la Sida, Servei d'Epidemiologia)
- Escola de Sida, Salut i Convivència
- Servei de Salut (Gabinet Tècnic, Gerència d'Atenció Primària de Mallorca, Gerència d'Atenció Primària d'Eivissa, serveis de salut laboral i unitats de medicina interna dels hospitals públics, Subdirecció del Medicament)
- IMAS (Institut Mallorquí d'Afers Socials. Consell de Mallorca)
- Metges del Món
- Servei de Promoció de la Salut. Departament de Benestar Social i Joventut. Consell Insular de Menorca

ÍNDEX

INFORMACIÓ I VIGILÀNCIA EPIDEMIOLÒGICA.....	4
1. Registre de nous diagnòstics d'infecció per VIH	4
2. Registre de casos de sida	7
3. Estudi anònim no relacionat de la prevalença d'anti-VIH en mares de nounsats vius	8
4. Enquesta hospitalària de pacients amb VIH/sida.....	8
PREVENCIÓ	9
1. Detecció precoç del VIH	9
2. Prevenció en la població general	10
3. Prevenció en els adolescents i joves	13
4. Prevenció en la dona	9
5. Prevenció en les persones usuàries de drogues injectades	16
6. Prevenció en els homes que mantenen relacions sexuals amb homes	18
7. Prevenció en les persones que exerceixen la prostitució	18
8. Prevenció en la població procedent d'altres països	20
9. Prevenció en l'àmbit penitenciari	20
10. Prevenció en el personal sanitari	21
ATENCIÓ SANITÀRIA I SOCIAL	22
1. Atenció sanitària	22
2. Atenció psicosocial	23
COORDINACIÓ I PARTICIPACIÓ	25
GLOSSARI DE SIGLES I TERMES.....	32

INFORMACIÓ I VIGILÀNCIA EPIDEMIOLÒGICA

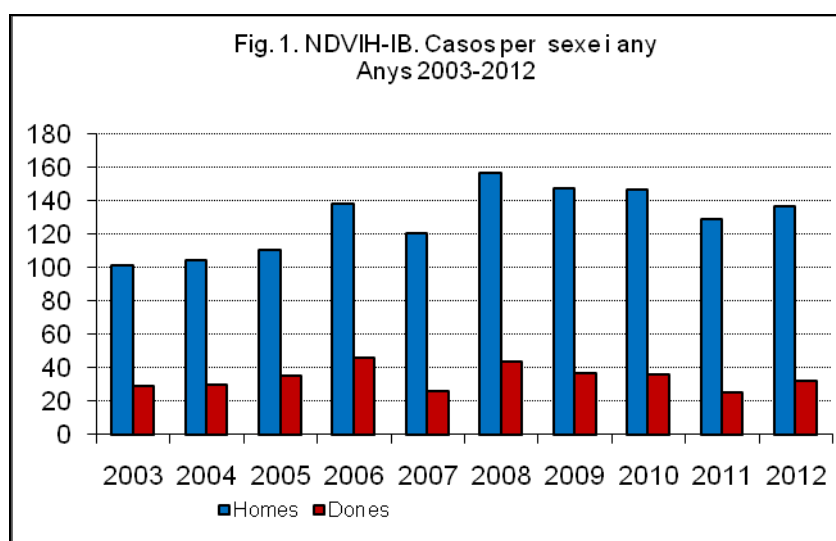
1. Registre de nous diagnòstics d'infecció per VIH
2. Registre de casos de sida
3. Estudi anònim no relacionat de prevalença d'anti-VIH en mares de nounats vius
4. Enquesta hospitalària de pacients amb VIH/sida en contacte amb el Sistema Nacional de Salut

1. Registre de nous diagnòstics d'infecció per VIH

Servei d'Epidemiologia. Direcció General de Salut Pública i Consum. Actualització: 30 de juny de 2013

El **nombre de casos acumulats** des de l'any 2003 (any d'inici del registre) és de 1.678; 1.330 casos (80 %) són homes i 348 casos (20 %) són dones; 1.078 corresponen a Mallorca, 68 a Menorca, 190 a Eivissa i 4 a Formentera (veg. fig. 1).

La **taxa** el 2012 queda en 150,10 punts superior a la de 2011 però inferior a les dels anys 2008-2010.

Respecte de l'**edat**, destaca que un 64 % dels casos tenen menys de 40 anys en el moment del diagnòstic del VIH i quasi un 90 %, menys de 50 anys. La mitjana d'edat en el moment del diagnòstic dels casos no pediàtrics és de 37 anys (38 anys els homes i 35 les dones).

Quant a la **distribució per categories de transmissió**, cal destacar que el primer grup en importància és el de la transmissió heterosexual (HTSX: 714 casos; 43 %), seguit de la categoria d'homes que mantenen relacions sexuals amb homes (HSH: 619 casos; 37 %) i de les persones usuàries de drogues injectades (UDVP: 234 casos; 14 %). En definitiva, quasi un 80 % dels casos s'associen a una transmissió sexual.

Per als homes, la categoria HSH suposa el 47 % dels casos; l'HTSX, el 33 % dels casos, i la d'UDVP, el 14 %. En les dones, la categoria HTSX representa el 80 %, i la d'UDVP, el 14 % (veg. fig. 2 i 3).

Fig. 2. NDVIH-IB. Dades des de 2003.
Homes. N=1.330. Categoria de transmissió

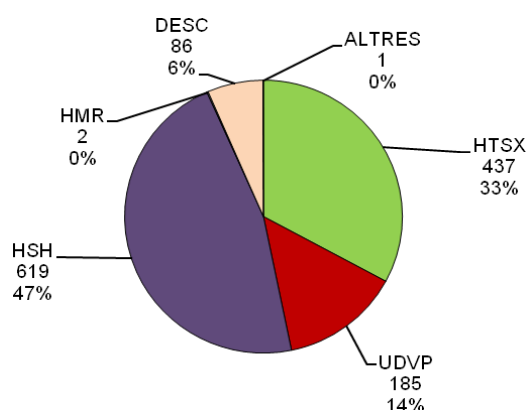
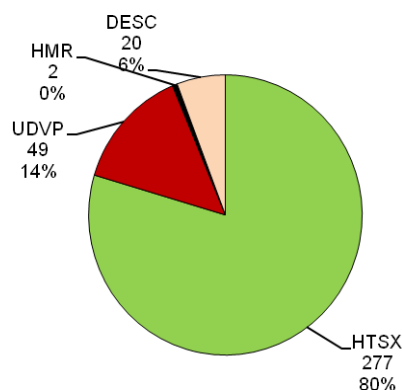

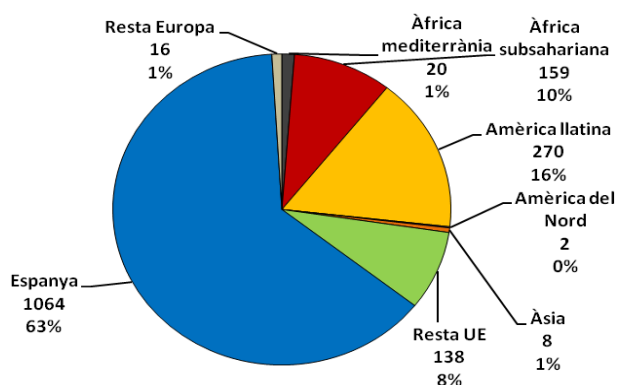
Fig. 3. NDVIH-IB. Dades des de 2003.
Dones. N=348. Categoria de transmissió

HTSX: heterosexual; UDVP: usuari de drogues per via parenteral; HSH: homosexual, bisexual; HMR: mare-fill; DESC.: desconegut

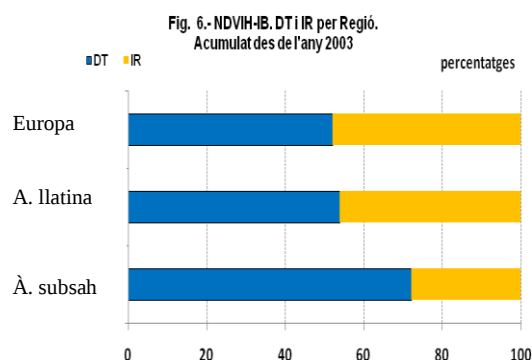
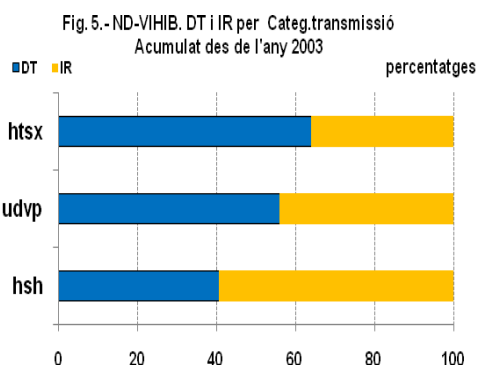
Dels 1.677 casos amb **país d'origen** conegut, 613 (36,5 %) són d'origen estranger. La segona regió en importància, després d'Espanya, és l'Amèrica llatina, amb 270 casos (16 %), seguida de l'Àfrica subsahariana, amb 159 casos (10 %). La categoria de transmissió dominant en persones estrangeres és l'HTXS (veg. fig. 4).

Fig. 4. NDVIH-IB. Dades des de 2003. Regió d'origen.
Casos amb país d'origen conegut (n= 1.677)

Pel que fa al **retard en el diagnòstic**, considerant el diagnòstic tardà (DT) quan la persona presenta 350 limfòcits CD4 o menys, en 1.575 casos (94 %) es coneix la xifra de CD4 en el moment del diagnòstic; d'aquests, el 54 % dels casos presenten un diagnòstic tardà. Les infeccions recents (IR) dominen amb un 60 % en la categoria de transmissió HSH, mentre que la categoria HTSX és la que presenta el percentatge més alt de diagnòstic tardà (64 %) (veg. fig. 5).

Els casos amb origen estranger tenen un percentatge de DT més alt que els d'origen espanyol (61 % vs. 51 %). El percentatge més alt de DT apareix en els casos d'origen subsaharià (72 %) (veg. fig. 6).

2. Registre de casos de sida

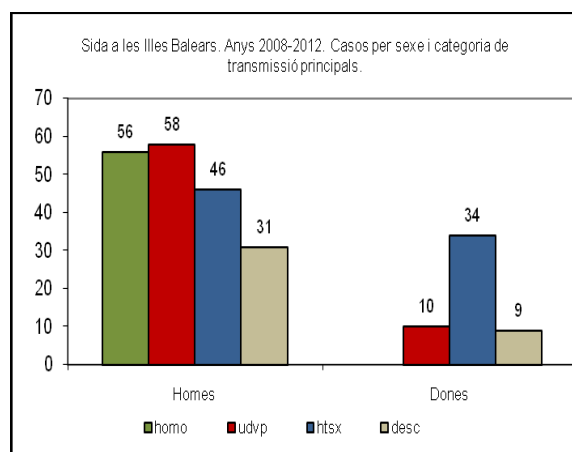
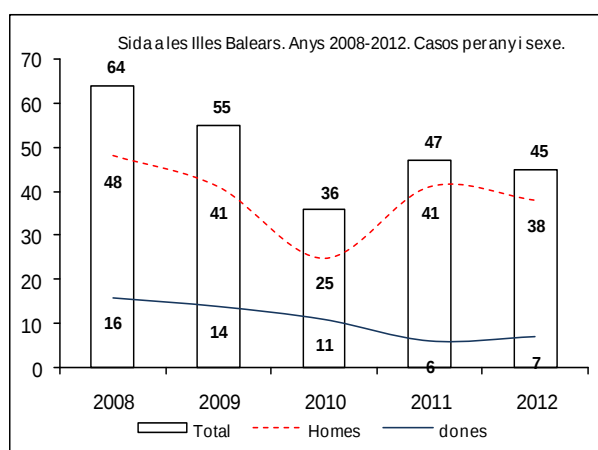
Servei d'Epidemiologia. Direcció General de Salut Pública i Consum. Actualització: juny de 2013

El **nombre de casos acumulats** a les Illes Balears des de l'any 1983 s'ha situat en 2.592 (78 % homes, 22 % dones). Per **illes**, Mallorca acumula 2.100 casos, mentre que les Pitiüses n'acumulen 342, i Menorca, 130. No s'ha pogut assignar una illa de residència als 20 casos restants. A partir de l'any 2008 es diagnostiquen una mitjana de 50 casos anuals, però des del 2010 la xifra anual no arriba a 50.

El **nombre de defuncions acumulades** és de 1.346 (52 % dels casos).

Respecte del **país d'origen**, un total de 252 casos (10 %) corresponen a persones estrangeres.

L'anàlisi del darrers anys (2008-2012) mostra en 247 casos detectats un patró epidemiològic dominat pels homes (193 casos; 78 %), amb una distribució per **edat** amb preponderància del grup 40-49 anys (43 % del total) i amb domini de la **categoria de transmissió** HTSX (80 casos) encara que amb poca diferència respecte de la categoria de transmissió UDVP (68 casos).

Els informes complets es poden consultar a:

<http://www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?mkey=M0903171407264971769&lang=CA&cont=15526>

3. Estudi anònim no relacionat de la prevalença d'anti-VIH en mares de nounats vius

Centre Nacional d'Epidemiologia, Secretaria del Pla Nacional sobre la Sida, plans autonòmics de la sida i hospitals de la xarxa pública

El 1996 s'inicià aquest estudi nacional. El darrer any hi participaren un total de sis comunitats autònomes, incloent-hi les Illes Balears. El projecte té com a objectius:

- a) Estudiar la seroprevalença del VIH en mares de nounats vius i monitorar-ne l'evolució en el temps.
- b) Identificar diferències segons la seva distribució geogràfica.

L'anàlisi dels resultats dels darrers anys es troba disponible al web http://www.isciii.es/ISCIII/es/contenidos/fd-servicios-cientifico-tecnicos/fd-vigilancias-alertas/fd-enfermedades/fd-sida/InformeRNVIH2003_2010.pdf.

4. Enquesta hospitalària de pacients amb VIH/sida

Centre Nacional d'Epidemiologia, Secretaria del Pla Nacional sobre la Sida, plans autonòmics de la sida i hospitals de la xarxa pública

Es tracta d'un sistema d'informació sobre les característiques sociodemogràfiques, epidemiològiques i clíniques de pacients atesos en els hospitals públics, basat en enquestes de pacients en un dia concret.

Els resultats de 2012 i l'anàlisi de l'evolució 2000-2012 es poden consultar al web <http://www.msssi.gob.es/ciudadanos/enfLesiones/enfTransmisibles/sida/vigilancia/EncuestaHospitalaria2012.pdf>

PREVENCIÓ

1. Detecció precoç del VIH
2. Prevenció en la població general
3. Prevenció en els adolescents i joves
4. Prevenció en la dona
5. Prevenció en les persones usuàries de drogues injectades
6. Prevenció en els homes que mantenen relacions sexuals amb homes
7. Prevenció en les persones que exerceixen la prostitució
8. Prevenció en la població procedent d'altres països
9. Prevenció en l'àmbit penitenciari
10. Prevenció del personal sanitari

1. Detecció precoç del VIH

⌘ Detecció del VIH a la xarxa assistencial pública *(Servei de Salut)*

- Nombre d'analítiques duites a terme: 46.773 (23.365 HUSE, 7.398 HCM, 6.071 FHM, 1.098 HCIN, 6.065 FHSLL i 2.776 HGMO)¹.
- Nombre de proves ràpides realitzades: 318 FHSLL.

⌘ Diversificació de la prova de detecció del VIH *(Direcció General de Salut Pública i Consum, ALAS, Metges del Món, CAITS, CAD IMAS, CAD Servei de Salut)*

Realització de la prova ràpida de detecció del VIH a les seus d'ALAS de Palma i Eivissa, als CAD (centres d'atenció a la drogodependència) de Mallorca, a la seu de Metges del Món i al CAITS (Centre de Diagnòstic, Tractament i Prevenció de les Infeccions de Transmissió Sexual). La prova es basa en la tècnica d'assessorament i és gratuïta, voluntària i confidencial. El test que s'utilitza és el Determine HIV ½. Es presta seguiment i s'ofereix suport psicosocial en els casos seropositius.

¹ Hospital Universitari Son Espases (HUSE), Hospital Can Misses (HCM), Fundació Hospital de Manacor (FHM), Hospital Comarcal d'Inca (HCIN), Fundació Hospital Son Llàtzer (FHSLL), Hospital General Mateu Orfila (HGMO).

- Nombre de proves realitzades: 595 (121 a ALAS Mallorca, 41 a ALAS Eivissa, 235 a Metges del Món, 103 al CAITS i 95 als CAD).
- Nombre de resultats positius: 10.

La memòria de les proves ràpides de VIH en entorns no clínics es pot consultar a:

<http://www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?mkey=M11040813292613466523&lang=CA&cont=33950>

⌘ Dia de la prova de detecció del VIH el 20 d'octubre (*Direcció General de Salut Pública i Consum*)

- Entrevistes en emissores de ràdio i en premsa.
- Nota de premsa.

⌘ Distribució de material informatiu (*Direcció General de Salut Pública i Consum*)

- Distribució de 4.250 fullets de “Cap dubte, fes-te la prova / Sin dudas hazte la prueba” de la Conselleria de Salut.

2. Prevenció en la població general

⌘ Activitats de sensibilització i informació (*Associació Siloé, Factoria de so*)

- SidArt – La Festa. Activitat d'oci nocturn en què es projectà l'espot preventiu realitzat a partir d'obres gràfiques i fotogràfiques derivades d'una acció de sensibilització i prevenció. Durant aquesta festa es proporcionà als assistents material informatiu i preventiu envers el VIH/SIDA. La festa comptà amb 100 assistents.

⌘ Distribució de material informatiu i de sensibilització (*Direcció General de Salut Pública i Consum*)

— **Distribució dels fullets següents:**

- 4.250 de “Cap risc, protegeix-te / *Sin arriesgar, protégete*” de la Conselleria de Salut.
- 4.250 de “Cap sorpresa, informa’t bé / *Sin sorpresas, infórmate bien*” de la Conselleria de Salut.
- 5.700 del CAITS (Centre de Diagnòstic, Tractament i Prevenció d’Infeccions de Transmissió Sexual) de la Conselleria de Salut i de l’Hospital Universitari Son Espases.
- 8.415 sobre anticoncepció de la Conselleria de Salut.

— **Distribució de material** “*Estima’t. Fes-te la prova. Usa preservatiu*”

- 1.300 imants
- 350 motxilles
- 1.000 xapes
- 300 bolígrafs

— **Disseny i edició de 20.000 fullets del CAITS** (Centre de Diagnòstic, Tractament i Prevenció d’Infeccions de Transmissió Sexual) de la Conselleria de Salut i de l’Hospital Universitari Son Espases.

— **Distribució de preservatius:** 27.158 unitats a distintes entitats i ONG.

⌘ Dia Mundial de la Sida (*Direcció General de Salut Pública i Consum, Ajuntament de Palma, Consell Insular de Formentera, Consell de Mallorca, Consell Insular de Menorca, Taula per la Sida, Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears*)

— **Col·locació del llaç vermell en diverses institucions** (Govern de les Illes Balears, ajuntaments, ONG, hospitals, etc.).

- **Instal·lació de 6 taules informatives** on es va distribuir material d'informació, prevenció i sensibilització en els llocs següents: Cort, plaça Major, Ciutadella de Menorca, Maó, Alaior i Formentera.
 - **“Lights for Rights”** (Llums pels Drets), iniciativa d'ONUSIDA per recordar la importància de respectar els drets de les persones que tenen el VIH a Espanya i a la resta del món. Les Illes Balears se sumaren a aquesta iniciativa apagant i il·luminant l'Ajuntament de Palma, el Consell de Mallorca, la plaça de la Constitució de Formentera i la seu del Consell Insular de Menorca, amb la finalitat de fer brillar la llum sobre l'accés a la prevenció, el tractament, l'atenció, el suport i els drets de les persones amb VIH i combatre totes les formes d'estigmatització i discriminació. A Palma, va amenitzar aquest acte la coral de Son Espases.
 - **Es dugueren a terme dues taules rodones:**
 - “L'atenció del VIH a Mallorca: reptes per un futur incert”, organitzada per Taula per la Sida en el Col·legi Oficial d'Infermeria de les Illes Balears.
 - “INVIHSIBLE?” Projecte de Grup de Suport Terapèutic i de Creació Artística, organitzada pel Col·legi Oficial de Psicòlegs a la seva seu.
 - **Realització d'entrevistes i rodes de premsa** a professionals que fan feina en la prevenció de la infecció per a diversos mitjans de comunicació de les Illes Balears.
- ⌘ Programa d'educació per a la salut per a dones en les diferents etapes de la maduresa** (*Ajuntament de Palma, Càritas - Fundació Joana Barceló*)
- Nombre de tallers: 2.
 - Nombre d'assistents: 30 persones en risc d'exclusió.

⌘ **Atenció i informació individualitzada** (*Direcció General de Salut Pública i Consum, ALAS, Escola de Sida, Salut i Convivència*)

Atenció que es du a terme per telèfon, correu electrònic i presencial. Les consultes són, principalment, sobre la realització de la prova, les pràctiques de risc i sol·licitud d'informació sobre el VIH i altres ITS.

- Nombre de consultes ateses: 86 (33 Coordinació Autonòmica de Drogues i de l'Estratègia de la Sida, 41 ALAS i 12 Escola de Sida, Salut i Convivència).
- Nombre de visites a les pàgines web: 17.348 (9.561 a la Coordinació Autonòmica de Drogues i de l'Estratègia de la Sida i 7.787 a ALAS).
- Nombre d'accessos: 35.236 (14.072 Coordinació Autonòmica de Drogues i de l'Estratègia de la Sida i 21.164 ALAS).

3. Prevenció en els adolescents i joves

⌘ **Campanyes d'ús del preservatiu**

- **Set de supervivència sexual:** capseta metàl·lica amb tres preservatius masculins i una tassa (*Sexconsulta de l'Ajuntament de Palma*)
 - Nombre de sets distribuïts: 696 a la UIB.
- **Campanya de promoció de l'ús correcte del preservatiu entre el jovent** “Empra'm” (*Consell Insular de Menorca*)

Campanya dissenyada per dues alumnes de 2n de batxillerat de l'Escola d'Arts i Oficis de Maó, en l'assignatura de disseny gràfic, per tal de promocionar l'ús correcte del preservatiu entre el jovent.

 - Nombre de preservatius distribuïts: 4.280 a punts d'informació juvenil municipals, serveis especialitzats del Consell Insular de Menorca i tallers d'educació afectiva sexual.

⌘ Consulta Jove en centres docents de Mallorca (*Servei de Salut, Direcció General d'Innovació i Formació del Professorat*)

Consulta que es du a terme en els centres educatius un pic per setmana durant l'horari escolar. Pretén, mitjançant les demandes dels adolescents escolaritzats, millorar els seus coneixements i habilitats; conèixer les seves creences, valors i actituds, i donar-los a conèixer els recursos sociosanitaris existents.

- Nombre de centres de salut implicats: 28.
- Nombre de centres educatius implicats: 35.
- Nombre de consultes ateses sobre salut afectiva i sexual: 1.749.

⌘ Bloc d'autoestima (*Palma Jove de l'Ajuntament de Palma*)

Espai per a la gent jove per documentar-se, opinar, expressar-se i rebre resposta als seus dubtes en relació amb l'autoestima:
www.autoestima.pamajove.es.

- Nombre de visites rebudes: 7.011.

⌘ Activitats informatives/formatives d'educació sexual, gènere i prevenció del VIH (*Direcció General de Salut Pública i Consum, Àrea de Salut d'Eivissa i Formentera, Consell Insular de Formentera, Salut Jove—Consell Insular de Menorca, CEPCA—Consell Insular d'Eivissa, Ajuntament de Palma, Escola de Sida, Salut i Convivència, ALAS, Fundació Diagrama, Creu Roja Joventut*)

Activitats amb joves, de temàtica similar encara que siguin diferents, duites a terme per diverses institucions i organismes. S'han agrupat segons la població diana a la qual s'adrecen i el tipus d'activitat.

ACTIVITATS DUITES A TERME EN ELS CENTRES EDUCATIUS		
Projectes /tallers/xerrades	Nombre d'activitats	Nombre de participants
Projecte “Sexe segur i responsable” , Direcció General de Salut Pública i Consum Es du a terme a totes les illes a partir de 3r d'ESO i consta d'un mínim de dues sessions per aula	84 grups (21 Mallorca, 34 Eivissa, 29 Menorca)	2.417 (999 Mallorca, 894 Eivissa, 524 Menorca)
Tallers d'educació afectiva sexual i prevenció del VIH , ALAS Mallorca, ALAS Eivissa i Escola de Sida, Salut i Convivència	133	2.813
“Prevenció d'infeccions de transmissió sexual i embarassos no desitjats”	14	340
“Informació i prevenció de conductes de risc: autoestima i habilitats socials” Activitats educatives de l'Ajuntament de Palma en centres educatius, associacions de mares i pares i població en general a través de la web www.palmaeduca.cat	--	60
Tallers d'educació afectiva i sexual “Cos, sexualitat i plaer” dirigits a 1r i 2n d'ESO, Salut Jove del Consell Insular de Menorca	39	770
Projectes d'educació per a la salut , Creu Roja Joventut a Palma, Andratx, Calvià i Capdepera	12	215
Educació per a la salut en sexualitat dirigit a 2n d'ESO, Àrea de Salut d'Eivissa i Formentera	14	448
Xerrada sobre “Bones relacions en parella” a partir de 2n d'ESO, CEPCA d'Eivissa (Centre d'Estudis i Prevenció de Conductes Addictives)	47	1.203
Xerrada sobre “Salut afectivo-sexual” a 1r i 2n d'ESO, CEPCA d'Eivissa (Centre d'Estudis i Prevenció de Conductes Addictives)	11	286

CURSOS/XERRADES/TALLERS D'EDUCACIÓ AFECTIVA I SEXUAL, PREVENCIÓ DEL VIH I DE CONDUCTES DE RISC		
Destinatari	Nombre de cursos/tallers/xerrades	Nombre de participants
Persones joves tutelades , ALAS Eivissa	4 tallers	48
Alumnes d'escoles taller , ALAS Mallorca	1 taller	4
Joves de la Fundació per a Persones amb Discapacitat de Menorca , Salut Jove del Consell Insular de Menorca	1 taller	12
Programa ALTER , Ajuntament de Ciutadella	2 tallers	7
Menors de centres de reforma , CEPCA d'Eivissa	3 tallers de 4 sessions	10

⌘ **Assessorament en salut afectiva i sexual, habilitats socials i autoestima**

(Ajuntament de Palma)

Assessorament presencial, telefònic o per correu electrònic. Majoritàriament es tracta de consultes relacionades amb la salut afectiva i sexual.

- Nombre d'assessoraments: 1.150 a 750 joves a través de la Sexconsulta.

4. Prevenció en les persones usuàries de drogues injectades

⌘ **Programes de reducció de danys**

- **Programa d'Intercanvi de Xeringues (PIX)** (*Metges del Món, Creu Roja, Direcció General de Salut Pública i Consum, IMAS*)

Distribució de xeringues i altres materials d'injecció que es du a terme des de dues unitats mòbils (INRED i Metabús) i, en menor quantitat, des dels CAD (centres d'atenció a la drogodependència).

PROGRAMA D'INTERCANVI DE XERINGUES			
	INRED	METABÚS	TOTAL
Nombre d'usuaris	877 (730 homes, 145 dones, 2 transsexuals)	180	1.057
Xeringues distribuïdes	30.101 unitats	16.034 unitats	46.135 unitats
Xeringues recollides	25.799 unitats	14.101 unitats	39.900 unitats
Compressors	495 unitats	---	495 unitats
Lots de paper d'alumini	162 unitats	---	162 unitats
Cassoleta de cremar	1.419 unitats	---	1.419 unitats

- **Programa d'Intercanvi de Xeringues (kits antisida) a les oficines de farmàcia** (*Direcció General de Salut Pública i Consum i Col·legi Oficial de Farmacèutics*)

Intercanvi, a les oficines de farmàcia adherides al Programa, de xeringues per a kits antisida, que inclouen: tovalloleta d'alcohol, aigua bidestil·lada, xeringa, cassoleta, contenidor per a la xeringa, preservatiu i fullet informatiu.

- Nre. d'oficines en el Programa: 31 (20 a Mallorca i 11 a Menorca).
 - Nre. de *kits* antisida distribuïts: 17.250.
 - Contenidors de xeringues recollits: 442 (306 a Mallorca i 136 a Menorca).
- **Programa de dispensació de metadona** (*Direcció General de Salut Pública i Consum, Creu Roja, Col·legi Oficial de Farmacèutics, Servei de Salut...*)

Dispensació de metadona en oficines de farmàcia, CAD, centres de salut, Metabús i altres (comunitats terapèutiques, centres de dia, etc.).

PROGRAMA DE DISPENSACIÓ DE METADONA		
	Nombre de centres, oficines, comunitats...	Nombre d'usuaris
CAD+Dispensari de metadona	13	1.514
Oficines de farmàcia	34 (25 Mallorca i 9 Eivissa)	365
Centres de salut	9	27
Comunitats terapèutiques	2	86
Centre de Dia Arrels	1	38
Metabús	1	183

⚡ Prevenció de la transmissió sexual del VIH

- **Curs d'Igual a Igual.** La formació d'agents de salut és un curs de formació per a formadors en matèria de prevenció i promoció de la salut en entorns de drogodependències. Té per objectiu donar les eines necessàries perquè les persones participants puguin produir canvis en altres membres de la seva comunitat.
- Nombre de participants: 9; acabaren el curs 7 persones (6 homes i 1 dona).

- **Tallers de sexe segur i VIH:** 31 participants en el Programa INRED.
- **Tallers d'educació per a la salut als CAD** (*Creu Roja, Metges del Món, IMAS, Servei de Salut*): 117 participants (108 amb Creu Roja i 9 amb Metges del Món).
- **Intervencions educatives sobre VIH, reducció de riscos i sexualitat:** 617 en el Programa INRED.
- **Distribució de material preventiu** (*Direcció General de Salut Pública i Consum, IMAS, Metges del Món*)
 - Nombre de persones usuàries: 877 en el Programa INRED.
 - Preservatius distribuïts: 11.248 (911 en el Programa INRED + 1.021 al Metabús i 9.316 a la UMES).
 - Lubricants distribuïts: 433 en el Programa INRED.

5. **Prevenició en els homes que mantenen relacions sexuals amb homes** (*Direcció General de Salut Pública i Consum*)

- Distribució de 8.250 fullets informatius “*Hazte la prueba del VIH una vez al año*” del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.

6. **Prevenició en les persones que exerceixen la prostitució**

⌘ Programa “Salut i dret per a les persones que exerceixen la prostitució” (SAYDE) (*Direcció General de Salut Pública i Consum, Metges del Món*)

Atenció a aquest col·lectiu i desenvolupament de diferents activitats des del centre fix, amb tres nivells d'intervenció —àrea d'acolliment i dispensació de material, àrea psicosocial (amb treballadora social) i àrea sanitària (amb infermera i ginecòlegs voluntaris)—, i des de la unitat mòbil que visita clubs i pisos on s'exerceix la prostitució a Palma i a la Part Forana.

- Nombre de persones ateses: 2.565 (1.223 en la unitat mòbil i 1.342 en el centre fix).

- Nre. d'intervencions d'apropament i reducció de danys en clubs, pisos i al carrer: 3.904 (2.029 en espais oberts i 1.875 en espais tancats).
- Nre. d'intervencions breus educatives: 257 (181 en la unitat mòbil i 76 en el centre fix).
- Nre. d'intervencions sanitàries: 283 (34 en la unitat mòbil i 249 en el centre fix).
- Nre. de tallers individuals o grupals de sexualitat, VIH, reducció de danys, etc.: 1.035.
- Curs d'educadors d'iguals amb persones en situació de prostitució: 1.
- Nre. d'analítiques de detecció del VIH sol·licitades: 13 serologies, 10 realitzades.
- Material preventiu distribuït:
 - Preservatius: 139.273 (22.674 en la unitat mòbil i 116.599 en el centre fix).
 - Lubricants: 23.171 (7.262 en la unitat mòbil i 24.909 en el centre fix).
- Material informatiu i divulgatiu distribuït: 1.227 fullets, guies...

⌘ Intervenció en persones que exerceixen la prostitució (PEP) (*Direcció General d'Immigració, Servei de Salut, Casal Petit, ALAS*)

- **Taller de sexualitat “Endavant”**, realitzat al Casal Petit per la medidora intercultural del centre de salut Escola Graduada:
 - Nre. de tallers: 3.
 - Nre. de participants: 32.
- **Material distribuït:**
 - Nre. de preservatius distribuïts: 3.338 ALAS.
 - Nre. de lubricants distribuïts: 260 ALAS.

7. Prevenció en la població procedent d'altres països

⌘ Sessions per a la prevenció d'ITS i embarassos no desitjats (*Servei de Salut, Direcció General d'Immigració*)

Sessions dutes a terme per l'equip de mediadors interculturals dels centres de salut.

- Nre. de sessions: 4.
- Nre. de participants: 32.

8. Prevenció en l'àmbit penitenciari

⌘ Projecte d'educació per a la salut (*Creu Roja*)

Projecte que consta de 5 mòduls que es desenvolupen a través de tallers en el centre penitenciari on es treballa: VIH/sida, sexe segur, drogues, consum de menys risc...

- Nre. de tallers: 17.
- Nombre d'assistents: 188.

⌘ Programa d'Intercanvi de Xeringues en el Centre Penitenciari de Palma (*Direcció General de Salut Pública i Consum, Sanitat Penitenciària*)

Intercanvi de xeringues per *kits* antisida, que inclouen: tovallola d'alcohol, aigua bidestil·lada, xeringa, cassoleta, contenidor per a la xeringa, preservatiu i fullet informatiu.

- Nre. de *kits* antisida distribuïts: 300.

⌘ Programa de dispensació de metadona (*sanitat penitenciària*)

- Nombre d'usuaris: 167.

⌘ Programa de formació d'agents de salut en VIH/sida (*Escola de Sida, Salut i Convivència, sanitat penitenciària*)

- Nre. de sessions: 24.
- Nombre d'assistents: 15 (2 dones i 13 homes).
- Obra de teatre *Retazos*, amb 83 assistents.

⌘ Tallers de prevenció del VIH (*ALAS Eivissa*)

- Nre. de sessions: 2.
- Nombre d'assistents: 20.

9. Prevenció en el personal sanitari

⌘ Protocol d'actuació davant d'accident amb material biològic (*Servei de Salut*)

Protocol d'actuació dels centres d'atenció primària i els hospitals de la xarxa pública davant de les exposicions accidentals al VIH, VHB i VHC. Aquests protocols inclouen mesures preventives, actuacions i profilaxi.

ACCIDENTS BIOLÒGICS								
²	HUSE	FHSL	FHM	HCIN	HCM	HGMO	AP Mallorca	TOTAL
Nombre d'accidents biològics	101	72	40	20	41	25	41	340
Nombre de professionals en tractament antiretroviral	5	1	0	1	4	1	0	11

² Hospital Universitari Son Espases (HUSE), Hospital Can Misses (HCM), Fundació Hospital de Manacor (FHM), Hospital Comarcal d'Inca (HCIN), Fundació Hospital Son Llàtzer (FHSL), Hospital General Mateu Orfila (HGMO), Atenció Primària de Mallorca (AP Mallorca).

⌘ Formació en prevenció de riscos laborals al personal sanitari (Servei de Salut)

Formació dels serveis de medicina del treball dels hospitals públics per al seu personal en prevenció d'accidents biològics.

FORMACIÓ EN PREVENCIÓ D'ACCIDENTS BIOLÒGICS							
	HUSE	FHSL	FHM	HCIN	HCM	HGMO	TOTAL
Nombre d'accions formatives	42	3	Consells a la pàg. web	8	2	7	62
Nombre de participants	1.696	351	---	143	22	78	2.290

ATENCIÓ SANITÀRIA I SOCIAL

1. Atenció sanitària
2. Atenció psicosocial

1. Atenció sanitària (Servei de Salut)

⌘ Detecció del VIH i tractament en dones embarassades

Oferta sistemàtica de la prova de detecció del VIH a les embarassades i, en cas necessari, del tractament antiretroviral.

EMBARASSADES I VIH							
	HUSE	FHSL	FHM	HCIN	HGMO	HCM	TOTAL
Nombre de parts	1.929	2.109	1.024	895	685	1.182	7.916
Nombre d'infeccions per VIH en embarassades	3	11	3	1	1	5	24
Nombre d'embarassades en tractament	3	11	2	1	1	5	23

⌘ Atenció a persones VIH positives

Assistència sanitària i tractament garantits per a totes les persones VIH positives i diagnosticades de sida.

INFECCIONS PER VIH							
	HUSE	FHSL	FHM	HCIN	HGMO	HCM	TOTAL
Nombre de persones ateses infectades pel VIH	1.737	852	150	125	170	679	3.713
Nombre de pacients en tractament	1.530	792	138	101	162	472	3.195
Mitjana de visites per pacient i any	2	3	3	5	3	2	----
Percentatge de visites incomplertes		0,16 %	0,2 %	0,14 %	0,03 %	0,14 %	----
Percentatge d'adherència	96 %	85 %	76 %	90 %	99 %	78 %	----

⌘ Despesa en tractaments antiretrovirals: 23.064.935,81€.

2. Atenció psicosocial

⌘ Atenció psicosocial a persones VIH positives i familiars (ALAS)

- Nombre de persones ateses: 6.
- Nombre de persones ateses en el projecte PARES (intervenció entre iguals en el context hospitalari): 21 en 12 sessions.

⌘ **Projecte INVIHSIBLE?** (*Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma, ALAS, Carles Gispert artista tutor del projecte*)

Projecte terapèutic que pretén desestigmatitzar el col·lectiu VIH/sida i mostrar noves intervencions dins el binomi art i salut com a eina de treball des de l'art en el marc sociosanitari.

- Nombre de participants: 12 iniciaren el projecte i 5 acabaren l'obra d'art.

⌘ Acolliment, atenció i acompanyament de persones amb VIH/sida sense recursos. Cases d'acolliment: Residència Siloé i Habitatge Tutelat Siloé (IMAS, Estalvi Ètic Colònia i Associació Siloé)

- Nombre de persones ateses: 24 (70,84 % d'homes i 29,16 % de dones).
- Franja d'edat de la població atesa: 50 % entre 40 i 50 anys; 20,83 % entre 51 i 60 anys; 12,5% de menys de 29 anys i entre 29 i 39 anys, i 4,16 % de més de 61 anys.
- Període de residència dels usuaris en els centres: 20 % menys de 3 mesos; 17 % entre 3 i 8 mesos, 13% entre 9 i 12 mesos; 13% entre 1 i 3 anys; 20% entre 3 i 7 anys, i el 17 % més de 7 anys.
- Nombre d'acompanyaments mèdics: 585 (25 % de diferents especialistes, 13 % d'infermeria, 21 % del metge de família, 8 % de metges internistes, 4 % de visites d'urgències i 5 % d'hospitalitzacions i el 24 % de CAD).
- Nombre de tràmits o gestions a favor de les persones residents: 177 (87 % administratius [dependència, pensions, ajuts, etc.], 1 % per a formació/reinserció i 12 % judicials).

⌘ Projecte “Mou-te!”

Activitats per a la recuperació d'habilitats, aptituds i capacitats, i activitats d'oci per a la millora de la qualitat de vida de persones amb VIH/sida residents en els centres Siloé (Associació Siloé).

- Nombre total de participants: 27 (24 residents i 3 professionals dels centres).
- Activitats:
 - Taller d'harmonització psicofísica: 38 sessions amb una durada d'una hora al centre de Santa Eugènia i 17 sessions amb una durada d'una hora al centre del Jonquet.
 - Taller de reestructuració cognitiva: 56 sessions d'una hora i mitja a cada un dels centres.
 - Sortida lúdica extraordinària amb els residents d'ambdós centres.

⌘ Projecte “Convihve”

Sortides terapèutiques per a la millora de la qualitat de vida de persones amb VIH/sida residents als centres Siloé (Associació Siloé).

- Nombre total de participants: 179 persones (71,53 % residents, 13,96 % professionals, 9,49 % voluntaris i 5,02 % alumnat en pràctiques).
- Nre. sortides terapèutiques: 9
- Nre. hores: 70,5 hores.

COORDINACIÓ I PARTICIPACIÓ

Des de la Coordinació Autonòmica de la Sida de la Conselleria de Salut s'han duit a terme les actuacions de coordinació següents:

⌘ Conveni de col·laboració entre la Conselleria de Salut del Govern de les Illes Balears i l'Il·lustre Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears per a la dispensació de metadona a les oficines de farmàcia.

- ⌘ **Acord de col·laboració** entre la Conselleria de Salut, el Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears, la Cooperativa d'Apotecaris i COFARME (Cooperativa Farmacèutica Menorquina), per a la realització del Programa d'Intercanvi de Xeringues (*kits* antisida: tovalloletes d'alcohol, aigua bidestil·lada, xeringa, cassoleta, contenidor de xeringa usada, preservatiu i fullet informatiu).
- ⌘ **Conveni instrumental amb Metges del Món per al SAYDE.**
- ⌘ **Participació en la Comissió Tècnica d'Educació per a la Salut en els centres educatius.**
- ⌘ **Reunions de coordinadors a la Secretaria del Pla Nacional sobre la Sida.**
- ⌘ **Reunions amb Taula per la Sida** per coordinar les diferents actuacions que es duen a terme el Dia de la Prova del VIH i el Dia Mundial de la Sida.

Des d'altres institucions es té informació de les entitats i els organismes següents:

- ⌘ **Grup de Treball sobre Prostitució** (*Ajuntament de Palma*). Comissió formada per diferents àrees de l'Ajuntament de Palma i entitats que treballen en l'atenció directa a persones que exerceixen la prostitució a Palma, en la qual s'adopten una visió i reptes comuns per tal de posar en marxa diferents projectes i activitats dins aquest marc.
- ⌘ **Conveni de col·laboració** entre Metges del Món i l'Hospital Son Espases en la part assistencial (analítiques, infeccions, etc.).

GLOSSARI DE SIGLES I TERMES

- **ALAS:** Associació de Lluita Antisida de les Illes Balears
- **AP:** Atenció Primària
- **Ben Amics:** Associació de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals de les Illes Balears
- **CAD:** Centre d'Atenció a les Drogodependències

- **CAITS:** Centre de Diagnòstic, Tractament i Prevenció de les Infeccions de Transmissió Sexual
- **CEF:** Centre de Formació Audiovisual
- **CEPCA:** Centre d'Estudis i Prevenció de Conductes Addictives
- **DT:** diagnòstic tardà
- **ESO:** educació secundària obligatòria
- **HCIN:** Hospital Comarca d'Inca
- **HCM:** Hospital Can Misses
- **HGMO:** Hospital General Mateu Orfila
- **HSH:** home que manté relacions sexuals amb homes
- **HTSX:** heterosexual
- **HUSE:** Hospital Universitari Son Espases
- **IES:** institut d'educació secundària
- **IMAS:** Institut Mallorquí d'Afers Socials
- **INRED:** Reducció de danys i prevenció de transmissió sexual del VIH
- **IR:** infecció recent
- **LGTB:** lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals
- **FHM:** Fundació Hospital de Manacor
- **FHSL:** Fundació Hospital Son Llàtzer
- **MDM:** Metges del Món
- **PADIB:** Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears
- **PEP:** persona que exerceix la prostitució
- **PiEpSE:** projectes de promoció i educació per a la salut en els centres educatius
- **PIX:** Programa d'Intercanvi de Xeringues
- **PNSS:** Pla Nacional sobre la Sida
- **PQPI:** programes de qualificació professional inicial
- **SADIF:** Servei d'Acollida per a Dones i Famílies
- **SAYDE:** Salut i drets per a les persones que exerceixen la prostitució

- **SIDA:** síndrome d'immunodeficiència adquirida
- **Taula per la Sida:** plataforma d'entitats socials que aborda, conjuntament, la prevenció de noves transmissions del VIH, les reinfeccions i l'estigma de les persones seropositives i fomenta polítiques sociosanitàries. Està constituïda per ALAS, Ben Amics, Consell de la Joventut de les Illes Balears, Creu Roja Joventut, Escola de Sida, Salut i Convivència, Metges del Món i Siloé
- **UDVP:** usuari de drogues per via parenteral
- **UE:** Unió Europea
- **UMES:** Unitat Mòbil d'Emergència Social
- **VHB:** virus de la hepatitis B
- **VHC:** virus de la hepatitis C
- **VIH:** virus de la immunodeficiència humana